

Kommunalreform på godt og ondt

Af Roger Buch
Lektor, Ph.D., cand.scient.pol,
Journalisthøjskolen

En af effekterne af kommunalreformen viste sig under folketingsvalget 2007. En række kommuner havde nemlig besluttet at nedlægge valgsteder: De forsamlingshuse, skoler og andre offentlige institutioner, hvor vælgerne afgiver deres stemmer. Lige som kommunalreformen har udløst lukning af blandt andet folkeskoler og mere end 100 lokale biblioteker, ramte trangen til fusion også valgstederne. De blev på landsplan reduceret med cirka 10 procent fra 1.855 til 1.673 valgsteder.

Medierne kunne derfor bringe historier om ældre medborgere, som havde besluttet ikke at stemme – måske for første gang i livet – fordi det var blevet for svært for nogle pensionister at udnytte deres demokratiske ret til at stemme. Sagen viser meget præcist den centralistiske tankegang, der breder sig i mange kommuner, som følge af kommunalreformen.

Udgangspunktet er egentlig positivt: Kommunerne vil gerne gøre det bedre og billigere. I jagten på effektiviseringer, forenklinger og besparelser genovervejer de nye kommuner alle dele af deres interne arbejdsgange og organisationsstrukturer. Det er en øvelse, der både er selvfølgelig og prisværdig, når tre, fem eller syv kommuner fusionerer. Der er imidlertid nogle klare mønstre i kommunernes løsningsmodeller, som måske er hensigtsmæssige for kommunen som helhed og for administrationen, men som ikke i samme grad er hensigtsmæssig for alle borgere og alle dele af de nye store kommuner.

Harmoniseringen

Bortset fra de 32 kommuner, som ikke er blevet sammenlagt, har kom-

munerne været igennem en omfattende harmoniseringsøvelse, hvor 241 forskellige serviceniveauer er blevet reduceret til 66 nye serviceniveauer. Når tre eller fem kommuner sammenlægges, skal alle politikområder og altså også ældrepolitikken harmoniseres og gøres ens for alle ældre i den nye store kommune. Hvor nogle af de gamle kommuner tilbød en ældre 1 times hjemmehjælp, så tilbød nabokommunerne måske en tilsvarende ældre ½ eller 1½ time. Ved sammenlægningen har kommunerne skullet finde et fælles niveau, som eksempelvis kunne ende i et kompromis på 1 time ... nogle pensionister vil altså ikke mærke det, andre oplever fremgang, mens andre igen ser en forringelse – det nye fælles serviceniveau vil især ramme nye pensionister, da kommunerne kun gradvist fastsætter og indfører de nye fælles serviceniveauer. Det er dog ikke alle harmoniseringer, som kan løses ved kompromis. Eksempelvis har nogle kommuner skiftet fra daglig udbringning af varm mad til ugentlig udbringning af køle-vakuumpakket mad. Det vil nogle opleve som en dårlig løsning, mens andre vil opdage, at der er fordele ved det nye system.

Kvaliteten

Hvilken kvalitet kan der så forventes fra de nye kommuner? Mange undersøgelser har gennem årene vist, at kvaliteten af den service, som de fleste borgere modtager – skoler, børnehaver, hjemmehjælp osv. – hverken er bedre eller dårligere i store eller små kommuner. De fleste ældre skal altså ikke forvente de store forbedringer – eller forværringer. Derimod vil kvaliteten kunne forbedres inden for nogle af de vanskelige områder: svære sociale problemer, indviklede tekniske eller miljømæssige opgaver, hjælp til handicappede osv. – her vil de større

Roger Buch.

kommuner formentlig kunne give en lidt bedre service.

Distancen

Problemet er imidlertid, at den lidt bedre specialiserede service, ofte vil skulle hentes længere væk. Kommunerne har i forbindelse med reformen skullet beslutte, hvad der skulle ske med de gamle rådhus. Nogle nye kommuner har valgt helt at lukke nogle af de gamle rådhus, mens andre kommuner har valgt at beholde dem, men så til gengæld flytte rundt på medarbejderne, så eksempelvis de ansatte i teknik og miljø er på ét rådhus, mens socialforvaltningen er i et andet rådhus osv. Det betyder, at når borgerne får brug for den specialiserede service, så skal de transportere sig langt, mens simple sager kan løses ved en lokal serviceskranke, måske i det gamle rådhus.

Set fra administrationens synsvinkel er det fornuftigt at samle medarbejderne i færre og større faglige miljøer, da det giver mulighed for faglig sparring, samarbejde og ikke mindst specialisering, men borgerne vil opleve, at de påføres rejsetid og udgifter til transport og mødes af en forvaltning, som mangler lokalkendskabet.

Modsatte hensyn

Modsætningen mellem det, som er administrativt hensigtsmæssige, og det, som er hensigtsmæssigt set fra borgerens stol, illustreres af sagen med valgstederne. Ved at have færre

valgsteder kan kommunen spare lidt penge, og folketingsvalget bliver lidt lettere at administrere: Der skal køres stemmesedler, stemmebokse, mad til de valgtilfornordede osv. ud færre steder. Kommunen sparer altså tid, penge og besvær – til gengæld må borgerne betale en tilsvarende pris i form af tid, penge og besvær – eller vælge at opgive at stemme.

Centralisering

Færre stemmesteder, færre rådhus, færre skoler, biblioteker og sygehuse er noget af menuen for de kommende år med de nye kommuner og regioner. Kommunerne vil samle de offentlige serviceinstitutioner i få og større byer, hvilket vil øge presset på de i forvejen pressede landsbyer og landdistrikter. Udbygningen af ældreboliger og plejehjem vil formentlig

også ske i de større byer i de nye kommuner. Regeringen fører en landdistriktspolitik, og nogle kommuner har i forbindelse med sammenlægningen også lavet lokale landdistriktspolitikker, men hvis skolen, biblioteket og plejehjemmet rykker væk, så hjælper nok så mange gode hensigter og penge ikke – borgerne slår sig ned der, hvor den offentlige service er. Det gælder ikke mindst, hvis borgerne er afhængige af korte afstande og offentlig transport – sådan som mange pensionister er det.

Styrke

Store kommuner har én ubetinget fordel: De kan lave større strategiske satsninger end små kommuner. Kommunerne kan formentlig bedre samle de økonomiske kræfter til store kulturelle satsninger, kulturhuse, nye pleje-

hjem, nye moderne skoler, svømmehaller osv. Mange af disse tilbud vil også være til gavn for pensionister, men igen skal placeringen huskes – det bliver især tilbud for borgerne i de nye kommuners hovedbyer.

Fremtiden

De nye kommuner er hverken entydigt gode eller dårlige for danske pensionister. Nogle vil få stor gavn af de nye kommuner, andre pensionister vil knapt mærke dem, mens andre igen vil føle en forringelse af den kommunale service. Meget vil afhænge af hvor borgeren bor i kommunen: I hovedbyerne eller i en lille landsby nær kommunegrænsen. En ting er sikkert – de nye kommuner er kommet for at blive, en kommunalreform kan ikke ruller baglæns, så vi må leve med dem – på godt og ondt.

Socialrådgiveren talte i Viborg

86 veloplagte pensionister var mødt op for at høre, hvad socialrådgiver Lene Poulsen fra Pensionist Tidende havde at fortælle, da hun deltog i Viborg Kreds' temadag i oktober.

Lene Poulsen har skrevet i bladet de sidste 4 år. Derudover arbejder hun i Parkinson-foreningen. Hun har derfor alle muligheder for at kende store dele af sociallovgivningen, og den viden delte hun gladelig med os.

Da der ikke var nogen førtidspensionister til stede, gik Lene direkte over til emner vedrørende folkepensionen. Der er til gengæld også nok at tage fat på. Bl.a. fortalte Lene Poulsen om nogle af de tillæg, man kan søge (heriblandt helbredstillæg, varmetillæg, boligstøtte, hjælpemidler, befordring, boligæn-

dringer, hjælp til briller og medicin-tilskud). Desuden kom hun ind på ældrechecken og på emner som genoptræning, hjemmebesøg fra kommunen, flytning til plejehjem/bolig.

Vi fik også gennemgået begrebet efterlevelsespension og hørte om, at man kan lave en fuldmagt eller et værgemål til en fra sin familie, hvis man ikke længere synes, man selv kan overskue sine pengesager, foruden om klagemuligheder, hvis man ikke får de ting, man har ret til eller mulighed for at få.

Temadagen fortsatte med middag kl. 12 med flæsketeg og æblekage. Efter middagen kom »Degnekapellet« fra Kjellerup og underholdt til kl. 15, hvor der blev serveret kaffe og kage. En rigtig god dag både med oplysning og underholdning.

Viborg Kredsbestyrelse

Norske kanoner og plejehjem

Hanstholm Pensionistforening har været på en kanontur til Norge – selv om turen kun varede to dage, nåede de 42 deltagere at opleve rigtig meget på et tætpakket program.

Den første dag gik turen med Master Cat til Kristianssand, og fra

havnen i Kristianssand var der guidet busrundtur i byen inden indkvartering, aftensmad og friaften.

Næste formiddag besøgte deltagerne Vågsbygdtnet Ældrecenter, hvor man tog vældig godt imod gæsterne, der fik et rigtig positivt indtryk af centret, og bestyrelsen håber på, at der senere vil komme et genbesøg herfra til Hanstholm.

Eftermiddagen brugte Hanstholm-pensionisterne på et besøg på kanonstillingen Vara og i den gamle Søgne Kirke. Dagen sluttede med den tre timer lange sejls hjem til Hanstholm.

Næsten halvdelen af deltagerne i turen til Norge var pensionister, som ikke tidligere har deltaget i foreningens arrangementer.

*Gurli Jensen,
Hanstholm Pensionistforening*

